

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztőség:

Az arad-és-udapesti egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmentelenn leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Külföldi leveleket nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-és-udapesti egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendők.

A rabszolga-kereskedés.

Budapest, november 10.

Oly ügy képezi jelenleg a rendezés utolsó kísérletének tárgyát Belgium fővárosában, melylyel az európai civilizáció becselelte feloldozhatlanul össze van kötve. Ez a rabszolga-kereskedés megszüntetésének problémája. Hogyan? probléma? — fogják sokan kérdezni, kiknek még emlékeztükben van, hogy hisz a nemzetközi rabszolga-ellenes értekezlet csak 4 hónappal ezelőtt fogadott el Brüsszelben egy generál-aktát, melyben az értekezleten résztvett 17 kulturnemzet megegyezett volt a rendszabályok iránt, melyeket a civilizáció nevében az afrikai gyalázatos ember-vadászatok ellen alkalmazni kellene. Igen, e generál-akta dacára ez ügy még mindig problémát képez, mely ma távolabb áll megoldásától, mint valaha.

Hogy ide jutott a dolog, az szégyenbényeurópának homlokán, mely egyetért a törekvésben, hogy e sötét világreszt kiszajdítsa, melynek egyetlen érzése azonban rombadüléssel fenyeget, amint arról van szó, hogy törlesztessék a becsületbeli tartozás, mely Afrika birtokbavétele által esik világresztünk terhére. Mint jutott ide a dolog, az legyen a következőkben megvilágítva.

A rabszolga-kereskedés elleni rendszabályok keresztülvitele a Kongó-államra évi 50.000 font sterling kiadást róna. Mivel pedig a Kongó-állam szegény, a generál-akta jogot adott neki, hogy a területére szállított minden áru után, az áru értékének 10 százalékát tevő bevételi vámost szedhessen. A brüsszeli értekezleten résztvett 17 hatalom közül 16 elfogadta e határozatot, s ezzel magára vállalta az áldozatot, melytől a humanitás és civilizáció szempontjából visszariadnia nem volt szabad. Csak egyetlen-egy állam tesz dicstelen kivételt. A hollandok vonakodnak el fogadni a kongó-vámokat, mert általában állítólag fenyegetve van kereskedelmi bevételük a Kongó-államba. Hogy ez csupán ürügy, arról felesleges több szónt vesztegetni. Mert miután a bevételi vámost az egész bevétel terhére, általa semmiféle hátrányos viszonyba sem hozhatnák a hollandi eredetű áruk másokkal szemben. De úgy látszik, érzi is állásának gyengeségét a hollandi kormány, mert ahe-

lyett, hogy nyíltan beszélne, az 1885. évi berlini Afrika-értekezlet mögött sán-csolja magát a brüsszeli generál-akta illetékességét vitatja, mely mint-egy per tangendum megszünteti az 1885-ben kimondott vám-mentességet a Kongónál.

Hogy Hollandia vonakodása a kongó-vámokhoz való hozzájárulástól, e nemzet legnagyobb humanitárius művét, az összes civilizált népek nemzetközi megegyezését a rabszolga-kereskedés legyőzése végett, halomra döntené, az nem szorul további bizonyításra. Hollandia ez időszerű Anglián kívül az egyedüli szabadkereskedelmi állam ugyan Európában, mindazonáltal nem hivatkozhatik a szabadkereskedelmi elvre, mert, mint az angolokon, az ő gyarmatai is szednek bevételi vámokat. Az elutasító magatartásnak tehát csupán önző kicsinyes szatocszellelem által sugallt indokok képezik alapját és rossz fénnyel veti a hollandi kormány civilizatori lelkiismeretére az, hogy nem pirul ilyen indokok miatt egy oly egyszerű és nemes vállalkozást meghüsitani. 1891. január 1-ig még megmondhatja Hollandia humanitárius kötelességeit. Képviselője a pénzügyi kérdés tárgyalása végett kiküldött „technikus bizottság”-ban, határozott rezerva mellett megjelent néhány nap előtt annak tárgyalásán. E bizottságban még visszafordulhat Hollandia. Ha ezt tenni elmulasztja, akkor turnie kell a szemrehányást, hogy az ő egoizmusán kellett megtörnie a civilizált emberiség egy ideális törekvésének.

Csanád-megye új főispánja. E czim alatt egyik budapesti lapban foglalt hirre vonatkozólag, illetékes helyről arról értesül a „Nemzet”, hogy a csanádi főispáni állás tekintetéből, melyet a köztisztviselőben álló Lovonics József főispán már több mint egy évigóta olya kiválóan tölt be, semminek sem a személyváltózás nincs tervbe véve. Az erre nézve napvilágra került hírelelleménél fogva, mindentényleges állapot nélküli.

A decentralizáció kezdete. A bíróságok és ügyészségek szervezetének módosítása ügyében egybehívott ánk előtt Szilágyi igazságügyminiszter határozottan kijelentette, hogy a decentralizáció a jövő év márciusában megtörténik.

A „Nemzet”-ben erre vonatkozólag a

következőket olvassuk: A „Budapesti Hírlap” azt írja, hogy Szilágyi Dezső igazságügyminiszternek, a bíróságok és ügyészségek szervezetének módosítása ügyében összehívott ánk előtt tett kijelentése szerint, a decentralizáció jövő év márciusában fogna történni. E hír — mint magának az igazságügyminiszteriumnak 1891. évi költségvetéséről is világos — csakis pusztá félreértésből származhatott, a mennyiben az igazságügyminiszter költségvetése is arra az alapra van fektetve, hogy — miként már többször jelentettük — a királyi táblák decentralizációjára vonatkozó törvény május hó 1-jével lépjen életbe. Ezen alap megváltoztatása iránt pedig az igazságügyminiszter sem a pénzügyi bizottságban, sem a szabadelvépártkör értekezletén — a hol éppen az ő költségvetése volt napirenden — nem nyilatkozott.

Az új vasuti teher-díjszabás. Mióta köztudomásúvá vált, hogy Baross Gábor kereskedelmi miniszter a vasuti teherdíjszabást már a legközelebbi jövőben gyökeres revizió alá veszi és teljesen új alapokra fekteti, e reform egyes részleteit illetőleg a sajtóban különböző verziók láttak napvilágot, melyek sokszor nem mindenben feleltek meg a valóságnak. E hírellel szemben azt jegyezzük meg, hogy az új teherdíjszabás minden részleges intézkedése — mint ezt a list-és gabonakivétel illetékek tekintetéből tartott értekezlet is bizonyítja — még nincsen végleg megállapítva. Milyen helyett megváltoztatják, nem fogunk késni az életheleptetendő reform minden részleteire vonatkozó kimerítő közleménnyel — úgy reméljük már néhány nap alatt — idejelerőn és teljesen tájékoztatni lapunk olvasóit.

Az országgyűlési szabadelvű pártkörből. Az országgyűlési szabadelvű párt hétfelet délután 6 órakor értekezletet tartott, melyet Podmaniczky Frigyes báró elnök megnyitván, a napirend előtt bejelent, hogy Beniczky Ferenc Pestmegye főispánjává kinevezett, a párt végrehatott bizottságban viselt tagságáról lemond. Ennek ötévesre a kijelölt bizottság új tag kijelölésére fog felhívni. Tudomásul véteik. Ezután kivontak napirenden a gazdasági tárgyú tárcza költségvetésének tárgyalása, melyet Busbach Péter előadó tüzeten ismertett. Erre az értekezlet a költségvetést az igazságügyi miniszter elterjesztésével egyhangul elfogadta. A kereskedelmi tárcza költségvetését, mely szintén a mai napirend tárgyát képezte, Darányi Ignác előadó ismertette. Az ér-

tekezlet a részletes indoklás meghallgatása után: „Eljén a kereskedelmi miniszter! Eljén Baross!” felkiáltásokkal a tárcza költségvetését is egyhangul, vita nélkül elfogadta, mire az értekezlet véget ért.

A bagatel eljárás reformját, szintén elővették már az igazságügyminiszteriumban. A reform külön törvényben van kontemplálva a törvényhatóságok reformjával párhuzamosan. A miniszter előtt két reform-javaslat fektet. Az egyik Teleszky István államtitkárnak egy korábbi javaslata, a másik Plósz Sándor egyetemi tanár tervezete, mely imént jelent meg nyomtatásban. A lényegesebb kérdésekben a két javaslat annyira tér el egymástól, hogy Plósz a községi bíráskodást (mely anyni panaszra adott okot s anyni hátrányt idézett elő) fölperes választása szorint fakultatíve fontartja s a ténylegesben, bár korlátozott, föllevitel enged meg; ellenben Teleszky javaslata a gyakorlati élettel számot vetve, a községi bíráskodás megszüntetését tervezzi s ehhez képest az első fokú ítélet ellen csak reviziót akar. A tervezetek szintén szaktanács elé mennek.

Külföld.

A szerb szkupstina. Néhány nap mulva megnyílik a szerb szkupstina s a regnőség a miniszterelnökkel együtt már megállapította a trónbeszéd szövegét. E trónbeszédnek Szerbia politikájára vonatkozó fejtetéseit kivessé érdekelnek bennünket. Hisz ismerjük a radikális programot és szivünkkel megadjuk Grucis és tanári uraknak, hogy Szerbiát a mai módja szerint boldogítsák. De igenis kíváncsiak vagyunk megtudni, mi fog nyilatkozni a trónbeszéd a szerb királyság központjairól. Mert a szerb kabinet külpolitikája nélkülölzi az őszinteséget. Mig Grucis ur előlvald a monarchiánkat iránt való lojalitást fogadkozásaiban, Gyaja belügyminiszter h a mis két szinüset üz, amennyiben egyszer azt igéri, hogy a Bosznia utáni nagy-szerb aspirációt kateforjta, masszor pedig ezt az igéretét demantálja.

A dementi-vel szemben a leghatározottabban állítják, hogy Gyaja a most letagadott nyilatkozatát valóban megtette és h Gyaja ur folytatná az ázafolatait, kész is megnevezni a helyet és személyt, ahol és aki előtt a szerb belügyminiszter, hivatalos minőségében, az említett nyilatkozatot tette.

Milan király és Sándor fejedelem. A „Frankf. Ztg.” belgrádi levelezője, abból az alkalomból, hogy Milan ekzarál, meg Sándor volt bolgárfejedelem, pár nap előtt oly barátságosan találkoztak: elmondja, hogy mi állította vissza a régi jó viszonyt a két volt uralkodó között, a kik a szerb-bolgár háború óta nagyon elhidegültek egymás iránt. 1886 augusztus 21-ike volt. Bulgáriából gyanus hírek keltek szárnyra, de semmi bizonyosat nem lehetett tudni, mert a határ el volt zárva,

a bolgár forradalmárok pedig a táviró-sodronyokat szétszakgatták. A következő napok egyikén azután véletlenül értesült Milan király a Sándor fejedelem detronizálásáról. A darstadtai bank igazgatója Parkus, aki valami állami kölcsönügylet megköte végett járt Szóhiában, a forradalom kitörése folytán megszakította a tárgyalásokat s diplomacziái közbenjárással átment a határon. A piroti határállomáson Parkus táviratot adott fel a hazájába címözve, ezt a táviratot azonban fontos tartalma miatt a belgrádi cenzura felterjesztette Milan királynak. A király azonban megbízta egy belső emberet, hogy várja meg Parkust a vasutnál s ha lehet, vegye rá, hogy maradjon addig Bolgrádban, mig Sándor fejedelem sorsáról egyet-mást elmond. Eközben éjszaka lett s a király egy kis társasággal, mely az ő kívánságára gyűlt össze a palotában, kiváncsian és izgatottan várta a híreket s egyre nézte az órát. Látható nyugtalanulaggal szivta egyik cigarettet a másik után. Izgatottsága azonban még sokkal nagyobb mértékben fokozódott, mikor nem sokára megtudta, hogy mily sorsra Sándor fejedelemet és hogy egysereg lázadó miképen bántalézzel az igazi hőssel. „Gyalázatos! gyalázatos!” ismételte; töprengve járt le s fel a szobában, egyszer azután hirtelen odasugott valantit a szolgálatban levő tisztnek, leült s hosszu táviratot irt Hesszeni Sándor hercegnek, a Sándor fejedelem apjának, melyben — mitnán a fejedelem hollétét nem tudta, — őt értesítette arról, hogy a saját palotáját ajánlja fel a fejedelemnek s egész haderejével rendelkezésére áll. A táviratot a fejedelem csak később kapta meg Lemberghen, mikor az ellenforradalom már el volt határozva, hogy Battenberg Sándor visszátérjen Szóhiába. Sándor fejedelem ekkor hosszabb köszönő levelet küldött Milan-nak, melyben egyebet közt azt írja, hogy a katasztrófának legalább volt anyni haszna, hogy köztük a régi barátságot megújította. Mikor nem sokára azután Sándor fejedelem önként leköszönt s egy három előkelő emberből álló deputációt küldött az európai udvarokhoz, ez a deputáció a fejedelem kívánságára először Belgrádban állott meg, hogy hódolatát nyilvánítsa Milan királynak.

Orosz katonai mozgalom. Az odesszai katonai kerület főparancsnokává Muszsin-Puskin gróf tábornok, Gurko eddigi segéde nevezetett ki. Az új állás igen fontos, mert általában azt hiszik, hogy az odesszai kerület főparancsnoka lesz háboru esetén a déli hadsereg fővezére. Pétervárt felütnést kelt, hogy e kiváló állásra most olyan tábornokot neveztek ki, aki hosszu pályája folyamán soha még háboruban részt nem vett. Muszsin-Puskin a gárdalovasságnál futotta meg egész pályáját; megszerzte az udvar és a felső körök kegyét s igen nagy befolyásra vergődött. Tíz évvel ezelőtt Varsóban lett főparancsnok s legutóbb Gurko tábornok segéde volt. Felütnést kelt továbbá, hogy Batjanov tábornok, a 23. gyaloghadosztály parancsnoka, négy havi szabadságidőre Fran-

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZÁJA.

November 12.

Brooke Finchley leánya.

(Regény.)

Az „Aradi Közlöny” számára angoltól fordította:

[8] Várhelyi Jenke.

— Majd elmesélem holnap Sarah, maga hónapja kitével el akar innen menni, és maga itt csak tíz futott kap évenként. En tudok magának egy helyet, ahol legkevesebbet husz futott kap, — azaz csak abban az esetben, ha válem jön Londonba még pedig mindjárt ma. A holmi- aival né is törődjék, s csak annyit csomagoljon össze, amennyire éppen föltenül szüksége van. De nénnemnek mit sem szabad gyanitania. Az okát majd elmondom az uton, London felé. És még ez is a magáé lesz, — ígérte Judith ismét néhány aranyat csillogtatva Sarah szeméi előtt, — ha néhány óráig tud hallgatni.

— Oh, miss Judith, csak nem készül mind azt a szép pénzt nekem adni? — sóhajtá vágytelen Sarah.

— Oh sőt; ime itt van, azt az öt darabot most mindjárt odaadom, s ha nagynémem semmit sem tud meg, még ötöt kap.

— De hogyan fogunk birni elmenni miss Cray soha sem fog engémi, — vété ellen Sarah.

— Ó, kiáltá — Judith, — neki semmi joga sincs minket visszatartani; én már nagykoru vagyok, s magának csak annyit kell mondani, midőn a villásreggelit beviszi, hogy egy kiténő helyet kapvám, azonnal el akar menni.

— Elhatároztam, hogy még csak nem is sejtetem nénnémel, hogy én is megyek, mig a kocsi, melyet ide rendeltem, nem jön.

Ez volt Judith boszúterve, hogy egy-

szerre itt hagyja nőjét segítség és cseléd nélkül, mikor még hozzá vendég is van a háznál, s még pedig milyen vendég.

— Nos, Sarah, szedje össze magát, s tegyen úgy, mintha el is felelt volna, hogy fölmondott, hogy mi se keltse fel nagynémén gyanuját. S most menjen, készítsse el a reggelit, én majd addig kitarantom a szobákat, mint azt rendszeren tenni szoktam.

De azért sok rábeszélés után sikerült Judithnak Sarahn némikép megnyugtanni, s még ekkor is oly zavart volt, hogy még a reggelit is Judithnak kellett elkészíteni, mert különben nem jöhét-t volna az asztalra, mig miss Cray kávéját kívánta.

A fiatal leány ezen a reggelon maga volt a megtestesült kedvesség és alázottság nőjével szemben, so nélkül hozván neki lábai alá a szálomlyt, s aztán elébe tette a leveleket és újságokat. Ha miss Cray csak egy csípp ölésatlással bír, észrevehette volna, hogy ezen természet-ellenes figyelmesség alatt valami egyéb lappang. De miss Cray azt hívé, hogy az éjszaka Judith izgatott kedélyállapotát csillapítván, ez most megbánást érez s azért oly szelid.

— De azért még sem hagyom szó nélkül az elmult eseményeket; csak menjen el az én kedves öreg barátom, mr. Bortham. Ami pedig Saraht illeti, őt könnyű lesz kiengesztelni, néhány barátságos szó s egy kis ajándék megteszik nála a hatást.

Judith a reggeli alatt a viláért sem nézett volna fel az asztalról, s néje szándékosan nem szólt hozzá, azt hívé, hogy ez által a különben is bünbánónak látszó Judith aggodalmát csak növeli.

Reggeli után Ju dolgára ment, s pontban tizenkét órakor az asztal oly cinsosan volt a villásreggelire föltérítve, mintha csak Linmore gróf leggyűsebb legénye készítette volna el. A vónlégszoba és a nappali valóságos kerttől átalakítva, mindenfelé művésziileg rendezett virágcsokrok állottak a díszes porcellán-vázák-

ban. Miss Cray titkos megelégedettségrel nézett körül, de azért még mindig sokkal jobban nehezelt, hogysem megdicsérete volna. Csupán csak annyit mondott neki, hogy menjen átolázózkodni, mert hallja, hogy mr. Bortham már megérkezett.

Es csakugyan úgy is volt. Csengettyűszó az ajtón jelenté a várt vendég érkezését.

— Sarah, — szóló miss Cray az ajtó t nyitni szaladó cselédhez, — el ne feledd, hogy pontban egy órakor asztalon legyen a villásreggeli.

— Igenis, asszonyom, meglesz! — mondá Sarah suttogó hangon, s aztán gyors elhatározással hozzátéve: Nem beszélhetnék még az étkezés előtt néhány szót miss Crayvel?

Talán a félénkén kihozott kérés tette, hogy miss Cray azonnal óhajt Sarahval beszélni, csak előbb mr. Borthamot akarja a neki szánt szobába vezetni.

Sarah elsiettét s nyomban utána megjelent mr. Bortham, egy rendkívül megnyerő arcú s már egészen ősz haju ur személyében, ki Sarahnak barátságosan fejét bólintva, miss Craynek pedig mindkét kezét nyujtva, legelőször is kutatólag körülnézett a szobában, „kis barátját”,

Jut keresve. De Judith nem mutatta magát előbb, mint mikor már csak asztalhoz kellett ülni, s akkor nagynémje úgy meg volt zavarodva, hogy észre sem vette, milyen öltözékben jelent meg hoga. Ugyanis Ju a legregibb és legkopottabb ruháját ölté fel (összesen csak három lévén ugyanában), mely már sok szép idöket látott maga felett elmerülni a végtelenség öceánjában, s ezért minden inkább volt, mint tiszta. A hóféher gallér és közelö élénk ellentétet képezett a ruhával s mutatta, hogy aki viselte, szivesen öltözött volna rendezten, de nem volt mibe.

De nézzük, mi volt az, ami az öreg nagynémét annyira konsternálta, hogy még Judithot se látta meg.

— Mi baja Sarah? — kérdé sokkal barátságosabban mint máskor, midőn mr. Borthamot elvezette.

— Oh, asszonyom, a dolog úgy áll, — szóló ez habozva, miután előre látta, mi csoda vihart fognak szavai előidézni; — hogy én kénytelen vagyok azonnal elmeni szolgálatból, amint a villásreggelit föltálatam.

Miss Crayt mintha a villám ütötte volna, értelmetlenül bámult Sarahra.

— Elhagyni, és miért Sarah? — nyugte végre elő; — s éppen ma, mikor vendégem van. Nem fél, hogy nem fizetem ki havi bérét, ha így banik velom?

De sőt, hogy megkövetelem, mint azt ilyen esetekben tenni szokták, hogy maga fizessen nekem egy havi bért? De meg tudja-e ezt tenni? S aztán ugy gondolja meg, hogy bizonyitványt sem kap!

— Nagyon sajnálom, miss Cray; de nékem nemnem kell, amint föltálatam. Megfizetem a havi bért és miss Craynak félhavi tartozását is elengedem — ha ilyen a szokás.

— Es elveszti bizonyitványát! — tette hozzá nyomtatékosan miss Cray, — gondolja meg Sarah!

— Majd adnak mások bizonyitványt is, — felelt Sarah daczosan.

Miss Cray már éppen könyörgésre akarta fogni a dolgot, midőn mr. Bortham közelögi léptei megakadályozták s kényszerítették, hogy haragos és ijedt arckifejezését nyajás mosolylyal váltsa fel. Sarah kapott az alkalmon és gyorsan elillant. Miss Cray azonban hirtelen elhatározá, miszerint ha Sarah csakugyan elmenne, leküldi Judithot a faluba, egyelőre egy kisigotnöt fogadni; szerencsére Judith jól tud főzni, s így nem fog mr. Bortham előtt szegyet vallani.

— Ne menjünk talán étkezni, kedves barátom? — kérdé megnyerő hangon. — Nem is képelem, hol késhetik oly soká Judith, de bizonyára mindjárt itt lesz.

Ebben a percben jelent meg Judith a vendég üdvözlétére, kopottan s szennyesen egy már csaknem pókháló-szerű ruhában.

Miss Cray éles szeméi csakhamar

észrevették Judith öltözékének hiányát, de ez a perc nem volt arra való, hogy megingtse; s mostan még jobban kellett szavaira vigyázni, mert Sarah menőféiben volt, s így minden Judithon fordult meg.

Végre asztalhoz ültek. Miss Cray ezer félelmet állott ki, hogy Sarah nem rontotta-e el az étkeket; de nem! minden reudn-n ment, az étkek izletesek voltak, az ezüst ragyogott, a gyümölcs és a sütemény rendkívül ügyösen a tálcákra helyezve, sorba jártak, az étkezők megelégedését vonva magok után. Miss Cray meglehetőenülően lélegzett fel s igyekezett a beszélgetést, lehetőleg folyékonyabbá tenni. Azonban szörnyen bünt, hogy mr. Bortham szeméi időről időre kérdöleg Judithon nyugalodtak, s az is aggasztá, hogy nem is kűpölközték, miért néz Judith oly sürün az órára.

— Vajjon mit akarhat ez a leány már megint? — kezdé magában, — csak legalább már barátom látogatásán szerencsésen tullenémk.

— Kedves miss Judith, szabad lesz önt egy pohár vizert farszatom? — kérte mr. Bortham szép szomszédnőjét.

Judith készséggel engedte a föl hívásnak, s egy pohár jegelhütött vizet nyujtott át, de a hirtelen mozdulat következtében az eluyitt ruha ujjja végig repedt, s nyílason át a leányka hóféher karja látszott.

— Csak nem szakadt el ruhája, miss Ju? — kérdé a vendég résztvevően.

Miss Cray gyorsan közbövígött:

— Judith ugylátszik álmódott ma reggel, mert elfeledé a ruháját változtatni, pedig délelőtt csupa időtöltésből kissé kerteszkedett.

— Nem, nénnem, — felelt Judith tiszta csendő hangján, — én nem kerteszkedtem, hanem mind rendszeren, Sarahval a konyhában dolgoztam, de azért ruhát cserélni nem feleltem. Miután azonban mindössze csak egy rendes ruhám van s az is az én egyik elhordott ruhá-

ciaországba utazott. Batyanov a Kaukázusban és a közép-ázsiai harcokban kiváló részt vett és az orosz katonai körök kitűnő hadvezérekné tartják, ki a legközelebbi háborúban, ha megéri, bizonyára fontos állásban fog működni. Batyanov a francia szövetség legbuzgóbb hívei közé tartozik s azt hiszik, hogy mostani igen hosszú időzése Franciaországban azzal áll összefüggésben, hogy közvetlenül megismerkedjék a francia honvédelem állapotával.

Legujabb posta.

— Orth Janos sorsa. A lisszaboni Diario de Noticias egy kábelsürgöny közl Amerikából, hogy Orth Janosnak vitorlás hajója összeütözött egy kereskedelmi hajóval, minek következtében a Santa Marguerita elmerült és a rajta levő összes emberek a vízbe fultak.

Dél-Amerikából érkezett táviratok minden kétséget kizárólag jelentik, hogy Orth Janos meghalt. A Santa Marguerita hajó a dél-amerikai vizekben összeütözött egy másik hajóval, minek folytán amaz annyira megsérült, hogy elmerült s az építésben maradt hajónak minden erőfeszítése dacára nem lehetett a Santa-Margueritán levő emberek közül csak egyetlen egyet is megmenteni.

— Ferdinánd fejedelem és a bolgár püspökök. A bolgár egyház püspökei, mint jelentették, a napokban zsinatra gyűltek össze Szófiában. Ez alkalommal történt először, hogy a püspökök Ferdinánd fejedelemnél tisztelegtek s kormányával barátságos érintkezésbe léptek. A bolgár püspökök egy ideig több-kevésbé nyilt opozícióban álltak a fejedelemmel és miniszteriumával s nem egyszerű összejövetelbe jutottak vele. A püspököket orosz befolyás vezette; a pánszláv törekvéseket támogatták a fejedelem ellen. Most végre kétségkívül megkötötték a béke Ferdinánd és a bolgár egyház közt, melynek érdekeit Macedoniában a fejedelem éppen a pánszlávok ellen sikerrel megvédte. Ezzel állam és egyház közt Bulgáriában helyreállt a béke, mi mindkettőre csak előnyös lehet. Ami a kormányt illeti, az a hét folyamán egészíti ki magát. Valószínű, hogy néhány konzervatív, esetleg Nacsovics belép a kabinetbe.

Táviratok.

— A képviselőház ülése.

Budapest, november 11. (Saját tud. táv.) Elnök: Péchy Tamás.
Jegyzők: Széll Akos, Eszterházy Kálmán, Balogh Géza, Madarász József.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor, Csáky Albin gr. miniszter.

Az elnöki előterjesztések után következő a pénzügyminiszterium költségvetésének részletes tárgyalása.

Az adóhivataloknál
Lesskö István szólal föl amiatt, hogy a krugmat csak utólag fizetik ki az adóhivatalok, ellenben az előre ki nem fizetett adókért felszámítják a késedelmi ka-

jából van készítve, szakarokoskodnom kell vele.

Kinos csend állott be. Miss Cray vörösr lett, mint a főtt rák, mr. Bortham zavartan mozgólódott székből, csak Judith ült nyugodtan, jókedvűen eszegetve valami csekélységet, mi nem volt eltelve neki.

Mr. Bortham, legelőször győzött zavara fölött, s tréfásan vette föl ismét a beszéd fonálát:

— Ah, igen, miss Judith, az mindig nagyon jó, ha fiatal hölgyek értik a főzés mesterségét; ön természetesen kissé távol lakik a várostól, s nem látogathatja a kentingtoni főző-iskolát, s így gyakorlatilag nagyjénje szakácsnőjöt tanul főzni? Ez egy jó gondolat. Igazán ez a pástétom kitűnő; szabad kérnem még belőle?

— Tessék, — kínálta Judit legkedvesebb hangján, — úgy örülök, hogy izlik önnek, mert én készítettem ezt is, épp úgy, mint az étek legnagyobb részét. Igazán szörnyen örülök, hogy jónak találja a pástétomot, miután nagyjénem eltiltotta, hogy egyik belőlük, mert különböző nem maradna önnek elég holnap reggelre. Úgy tehát, csakugyan olyan jól sikerült?

— Most miss Cray már fehérr lett vöröshelyett, s egészen elnémult, míg mr. Bortham nem talált szavakat a válaszra. Hanem a kanál kieszett kezéből, s a pástétomot is érintetlenül hagyva egy röpke pillantást vetett Judith néjére.

— Lehetséges-e, hogy mindez igaz legyen? Miért volt az ifjú leány úgy elkéserved? Mit jelentettek szavai? Vagy csakugyan tudtára volt adva, hogy mielő szabad s mielő nem szabad neki enni és inni. S csakugyan régi elnyújt ruhákba öltöztette miss Cray, s keserítette el Judith ifju életét? — Először jött mr. Bortham a gondolatra, hogy öreg barátjánál talán nem is egészen olyan, mint amilyennek mutatja magát.

(Folytatása következik.)

matot; kéri a minisztert, hogy erről intézkedjék.

Wekerle miniszter megjegyzi, hogy utána fog járni a dolognak s amennyiben hatáskörébe tartozik, segíteni fog rajta.

Az egyenes adók tételeivel Czirer Akos nem érti, hogy mért kellessék az adóhivataloknál adózások alkalmával személyesen megjelenni s mért nem lehetne az adó fizetést posta-utalványon eszközölni. Mi szükség van arra, hogy közössi előljáró havonként vizitet tegyen az adófelügyelőnél. Kéri a minisztert intézkedjék, hogy a közössi részéről az adóhivatalokhoz beküldendő közpénzek portmentesek legyenek.

Wekerle miniszter kijelenti, hogy most is portmentesen történik a pénzbeszállítás, de ahol talán ellenkezőleg történnek rendeltéleg fog intézkedni. Ami a közössi adókészletet illeti, azt a betérjesztendő állami közigazgatásban teljesen rendezni fogja a belügyminiszterrel együtt. (Helyeslés jobbfelől.)

Vörös József és Wekerle miniszternek személyes kérdésben történt felszólalásuk után

György Endre kéri a minisztert, hogy az egyenes adók reformját haladéktalanul indítsa meg. Mert semmi oly súlyosan nem nehezedik a polgárokra, mint az egyenes adók mai állapota. A házadó, a földadó, a nyugdíjadó mind az egyenes adófizető vállára nehezedik. Nem ritka eset az, hogy a megyékben 100 percentre emelkedik az egyenes adó. A magyar termelő produktivitása csökken, kizárólag ezen adóztatási rendszer következtében. Rendezetlenek tartja a III. osztályú kereseti adó kérdését is, hol a tisztviselők részéről a legnagyobb kiméletlenség gyakorolható. Kéri a kereseti adó reformjának behozatalát.

Wekerle miniszter kijelenti, hogy ő már a pénzügyi bizottságban nyilatkozott e reformok szükségessége iránt, sőt körvonalozta e reform vázlatát. Ami a reform határidejét illeti, ennek gyors keresztülvitele akadályokba ütközik, azt rögtönson megcsinálni nem lehet. De annyit ígérhet, hogy a legközelebbi adókivetésnél már valószínűleg az új reform szerint fognak eljárni. (Helyeslés jobbfelől.)

Kaas Ivor B. nagy optimistának tartja a minisztert, ennek eloszlatására azt tanácsolja csélszerűnek, ha a miniszter az adó-reform késztetésével, megvizsgálja a közössi adólistákat is, hogy meggyőződjék az aránytalanságokról, melyek a közössi megadóztatásnál előfordulnak. (Helyeslés balról.)

A z ita l mér s i j ö v e d é k t é l e n é l I r á n y i D á n i e l u t a l a s z e s z i p a r s z o m o r u h e l y e z t e r e. I s m e r e m b e r e k e t a f e l f ö l d ö n, a k i k a z e l ő t t 8 0 0 0 h e k t o a r t e r m e l t e k, m a 1 0 0 0 e t s e m t e r m e l t e k. E z a k i n c s t á r é s a m a g a n o s k e r l e m. K é r i a m i n i s z t e r t, h o g y e z e n a b a j o n s e g i t s e n.

Horánszky Nándor a sörtéremelés apadásának okát, az adó emeléséket tanácsolja. A kivételre számtalan sörpár rendezésénél szóló szerinte Ausztria gátolja az országot. Kéri a minisztert, hajlandó-e ez iránt újabb javaslatot betérjeszteni.

Wekerle miniszter már ígerte, hogy a söradó reformjával segíteni fog a bajon. De a leghibásabb a közössi adó, mely a könnyű söröket mellőzve, kizárólag a nehéz sörök felé fordúl. A sörpárta azt mondani, hogy hanyatlóan van, nem lehet. Ebben az évben is 35000 hektoliterrel termeltetett több, mint a múlt évben.

Ugron Gábor nem elégti ki a miniszter válasza. A miniszter ezelőtt törvényjavaslatot terjesztett erre vonatkozólag a ház elé, amely egy a főrendiházban mint a képviselőházban el lett fogadva: A miniszter azt mondja, hogy e törvény nem terjesztett szentesítés alá, mert Ausztriával nem jött létre a meg egyezés. Ilyen kifogásokat ő nem fogad el; mert amely törvény el van fogadva az szentesítés alá is bocsátandó.

Wekerle miniszter úgy találja, hogy Ugron igen nagy olyan igazságok elmondásában, a melyeket senki kétségbe nem vont. E törvény szentesítését nem tagadták meg felső helyen, de lehetetlenül tette a felterjesztést a kollizió Ausztriával. Ami Ugron azon vádját illeti, hogy a kormány csak azután hallgatta ki a szakértőket s nem azelőtt, erre az a megjegyzése, hogy ez igen természetes, mert csak is akkor jutott tudomásra a kormányhoz Ausztria ellenvetése. Kéri Ugront ne ő vádolja könnyelműséggel a kormányt, de ne legyen oly könnyelmű a vádolásban (Helyeslés jobb felől.)

Hegedüs Sándor előadja, hogy e kérdés a pénzügyi bizottságban már tárgyalva volt s a mi érdekeltek most nem kívánna, mint az elfogadott javaslat 25-ik §-ának módosítását.

Böthy Akos kéri a minisztert tegyen részletes jelentést, hogy mi történt a söradó javaslattal, miért nem nyert szentesítést, mert e két ház által elfogadott javaslat már nem a miniszter javaslata. Kéri a minisztert, hogy erről jelentést tegye. (Helyeslés)

Wekerle miniszter úgy találja, hogy bár e kérdés jelentéketlen (Nagy zaj); felkiáltások: Nem az! Kézőjogi kérdés!

Wekerle: Engedjék meg, hogy a magam eszével gondolkozzam. (Folytatva) Igen, e kérdés jelentéketlen, de jelentékenny közjogi kérdéssel van kapcsolatban s ezért ígéri, hogy e törvényről a jelentést be fogja terjeszteni. (Helyeslés jobbfelől.)

Hegedüs Sándor és Kaas Ivor rövid felszólalása után Csanády Sándor úgy találja, hogy ez a kérdés lényegtelen lehet a miniszterre, mint a közössi ügyes lovagokra, de nem a magyar emberre. A tétel ezután megszavaztatik. (A következő tétel olvasásakor föláll Csanády Sándor s fölkiált: "Nincs egyetlen miniszter sem a teremben, nem lehet tárgyalni!" Épp e percben lép a terembe

Josipovich miniszter, akire Csanády rákiált: "No hát! Üljön a helyére." (Hosszaszantató, zajos derűtlenség.)

A 25-ik cizimél: Vályi Árpád néhány regále esetet sorol fel, amelynél a bérlők nem tudnak megfelelő elvállalt kötelezettségeiknek s hogy a miniszter már többeknek felmondta a bérletet.

Wekerle miniszter azt válaszolja, hogy nincs egyetlen egy regálebérlő sem, aki a kárpotlást a törvény értelmében meg ne kapta volna. Ami a késedelmet illeti, kéri a minisztert, nézzon csak szét, vitétt-e valaha és valahol illy törvény oly gyorsan mint éppen a regáletörvény (Helyeslés). E végrehajtás nem az ő, de a hivatalnok kar érdeme, amely igazán önfelelő munkássággal segített neki e törvény keresztülvételében. A miniszter beszéde végén kéri a tétel elfogadását megszavaztatik.

Ules végén Wittmann János az Arad mellett kiencstári telepések javára kérte Wekerle pártfogását, mit a miniszter megígérvén, Horánszky panaszkodott a kiencstári ügyészek lelketlen eljárásáról.

Wekerle sajnálkozását fejezte ki némely kiencstári ügyésznel tapasztalt eljárások felett.

Ezzel a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalása befejeztetett.

Holnap a kereskedelmi tárca tárgyalatik.

— A csarevics. —

Patras, november 11. (Saját tud. táv.) Az orosz trónörökös Triesztből ideérkezett s meg fogja tekinteni a főigazgató vezetés mellett az olympiai és mcyenai régiségeket. Szardára a trónörökös Athenbe várják.

— A zsinat és a fejedelem. —

Szófia, nov. 11. (Saj. tud. táv.) A zsinat tagjainak tisztelgése alkalmával Gergely, metropolita a zsinat elnöke a következő beszédet intézte Ferdinánd fejedelemhez. A zsinat, melynek szent hitvasa az orthodox bolgár egyház javán munkálkodni, megkezdvén tanácskozásait a fejedelem fővárosban, kötelességének tartja fenségednek bemutatni magát s hódolatát és jó kívánságait kifejezni. Megragadja a zsinat ez alkalmát ama mély meggyőződésének kifejezésére, hogy fenséged, és ép úgy a kormány is, keszeskedni fognak a zsinatot a szükséges támogatásban részesíteni, a fontos kérdések eldöntésénél, melyek egyházunk rendezésére vonatkoznak s melyen évek során át elintézetlenül maradtak. E reménylő áthatva, kéri a zsinat a mindentható Istent, áldja meg fenségedet egészéggel és hosszú élettel.

Ferdinánd fejedelem erre következőleg válaszolta: Orvendünk, hogy fővárosunkban összegyűlve látjuk, a szent zsinat tagjait, hogy a szent orthodox bolgár egyház törvényeinek főtartásán és tökéletesítésén munkálkodjanak. Nemzeti egyházunk ügyeinek jó vezetését és rendezését mindig szívünkön viseljük. Kormányunkkal egyetemben mindent meg fogunk tenni, a mi tőlünk függ, e célj elérésére. A hódolat kifejezése és a jókívánatok, melyeket öök előlítottk a szent zsinat nevében tolmácsoltak, mélyen meghatóttak és zálogát látjuk ebben a támogatásban, melyben a bolgár egyház atyjai fognak részesíteni bennünket mindennapi fázadosunkban, mely szeretett népünk boldogságára és haladására irányult.

— A tengeri termés. —

Washington, nov. 11. (Saj. tud. táv.) A hivatalos jelentés szerint a tengeri átlagos termése holdankint 19 bushel, a burgonyaé pedig 57 és fél bushel. A tengertermés 1881. kivételével, évtizedek óta nem volt oly csekély mint most. A jelentés nem tartja valószínűnek, hogy a természetben a becsléshez képest nagyobb változás állna be.

Naptár.

November 12. Szerda. Róm. kath. naptár: Jozafát. — Protestáns naptár: Arkád. — Görög kel. naptár: (okt. 31.): Epimák. — A nap kél 7 óra 1 perczkor, nyugszik 4 óra 27 perczkor.

Időjárás.

Legnyomás: reggel 7 órakor 757.1 mm. délután 2 órakor 756.7 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor 9° + 9.5, délután 2 órakor 9° + 12.5. Szél irányja éreje: reggel 7 órakor K. 4 délután 2 órakor DK. 5. Felhőzet: reggel borult délután félborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 mm.

HIREK.

Janky Lajos tábornok.

Az aradi társaság egy kiváló alakja: Janky Lajos tábornok elhagyja a városunkat, hogy Szegedre telepedjék.

Janky, a törül metszett derék, képzett magyar katona, ki a társaságokban is mint vídám, kedélyes ember volt ismeretes és távozását megérzi a társadalom. Altalában egész családja olyan mélyen beleyókerezett az aradi előkelők társaságába, hogy sokáig fogják emlégetni őket. Két szép leánya mindig disze volt egy a kaszinó-estélyeknek, mint az elite-báloknak.

Janky Lajos tábornok 1836-ban született. Ifjú korában rajongott a katonai pályáért és annak idején arra lépett. Itt képzettsége és vitézsége folytán egy gyorsan haladt előre, hogy már 26 éves korában dragonyos kapitány volt. Ezredének ő volt egyik legjobb lovasa.

Mint dragonyos kapitány quietalt és megnövelt. A legboldogabb családi életet érte, mert neje egyike volt az ország legkedvesebb és legszellemesebb asszonyai-

nak, ki minden női erényvel tündökölt. Mikor letette a fényes egyenruhát, elment Hunyad megyébe, hol megválasztották központi főtisztviselőnek. Nagyon népszerű volt ugy: járásban, mint általában a megyében. Megjegyzendő, hogy Janky a magyar alkotmányos aera alatt lépett polgári szolgálatba.

Azonban még mindig nagy volt a vágya a katonai pályára iránt, Ott hagyta tehát a polgári pályát s mert a felállított honvédségnek nagy szükség volt a képzett tisztekre, felszólítás folytán belépett a honvédségbe mint huszár-kapitány.

Itt méltányolt fontos szolgálatait, melyeket az új hadsereg kiképzése tekintetében kifejtett és gyorsan léptették előre, ugy, hogy májusban megérkezett számára a tábornoki kinevezés.

Fájdalom, a 3. honvédszázad ezred törzset áthelyezték Szegedre és Janky tábornok ennek folytán átköltözött Szegedre, itt hagyva Aradot, hol 6 évig lakott.

Családjá tisztelőre már rendeztek bucsulakomát az előkelő családok s most a notabilitások rendeznek bucsulakomát Janky tábornoknak.

A bucsulakoma csütörtökön lesz a „Fehér Kereszt” külön termében s esti 8 órakor veszi kezdetét.

Midőn sajnálattal mondunk búcsut a derék tábornoknak, egyszersmind gratulálunk a szegedi társadalomnak, mely olyan tagokkal fog szaporodni, mint Janky Lajos tábornok és családja.

Arad város törvényhatósági bizottsága ma délután 4 órakor tartja november havi közgyűlést. A napirenden számos fontos tárgy van ezek között bizonyára a legérdekesebb lesz Müller Károly indítványa a záróra eltörlése iránt. Igen valószínű, hogy indítványát ez alkalommal a nagy többség is pártolni fogja, miután már a multkor közgyűlésen is csak azért nem ment keresztül, mivel nem volt annak rendje szerint írásban megtéve. Nincs is értelme Arad előkelő mulató helyiségeiben a záróra néven ismeret zaklató kenyérszemek, mely ha egyszerű mindenkora egy nagy város jelentősége és viszonyaihoz képest szabályoztatnák, kevesebb hercezhurcjára volna a rendőrségnek is, az üzletlajdosoknak is és — ami legfontosabb — a mulató közönségnek is.

Hazaifas város. Utánzandó példát állíthatjuk a nemzet színe elé Nagy-Körös városát, aki most igazán lefozte Kecskemétet hazaifaság dolgában. Nagy-Körös város képviselőtestülete ugyanis elhatározta, hogy 300 fros alapítványt tesz a czébből, hogy annak évi kamatai mindenkor a 13 vértanu szobor fenntartására és díszítésére használtassanak fel. Az alapítványt még nem küldték át, csak értesítették róla Arad város törvényhatóságát. A hazaifas alapítványt ma jelöntik be Arad város közgyűlésének s a polgármester indítványozni fogja, hogy az alapítványt hálás köszönettel vegye tudomásul a város, azt, mint Nagy-Körös város alapítványát kezelje és egyszersmind a nemes városnak küldjön egy bronz leleplezési érmet.

Katonai szemle. Cronenbold tábornok, aradi várparancsnok az eső miatt, szombatra jelzett szemléjét Szegeden a 46. gyalogezred fölött hétfőre halasztotta. A 46. gyalogezred Szegeden állomásozó I. zászlóaljja és a póttartalékosok kivételül az alsóvárosi gyakorlóterre, hol a tábornok tízezeren vizsgálta meg az egyes osztályokat s alapos meggyőződést szerzett magának a katonák eddigi kiképzettségéről. Szemle után a tisztekkel a további kiképzés módjait beszélt meg, végre az eddig elért eredmény fölött az egész tisztkar előtt teljes meglegedését fejezte ki. Cronenbold tábornok tiszteletére a Tisza-szálló éttermben estély volt, melyen megjelent a közhadsereg és honvédség Szegeden állomásozó valamennyi tábornoka és törzstiszteje. A tábornok, aki ottléte alatt a belvárosi kaszinót is fülkereste, hétfőn este utazott el B.-Csabára, ahol a 101. ezred fölött tart szemlét.

Örvendetes hír. Szőlősgazdáinknak bizonyára örvendetes hír az, hogy a képviselőház közgazdasági bizottsága elhatározta, miszerint kizárólag amerikai alanyba ojtott hazai szőlőfajokkal eszközölt és összefüggő területet képező ültvények 10 évi adómentességben részesülnek.

Katonai előléptetés. A 33. gyalogezred egyik rokonszenvesebb tisztjét, ki mint a hadiokészítési parancsnokság egyik tisztje, a közönséggel való érintkezésben a legnagyobb finomságot és előzékenységet tanusított, szép kitüntetés érte. E tiszt Deniflé hadnagy, a király főhadnaggyá léptetett elő. Gratulálunk.

Jegyzői vizsgák lesznek Arad megye jegyzővizsgáló bizottsága előtt folyó november hó 19-én és 20-án. Első nap a szóbeli, második nap az írásbeli vizsgákat tartják. Eddig 9 pályázó jelentkezett.

Felhívás. Az „Aradi Tornaegyesület” e hó 10-én, azaz szombaton, este a lyceumi tornateremben házi ünnepepélyt rendez. Tisztelettel fölkérem az egyesület működő tagjait, hogy minél számosabban vegyenek részt ezen ünnepélyen, mely csak egyszerű tornaestély jellegével bír s melyen csak egyesületi tagok lesznek jelen. Az estély után Witt-

mann Károly vendéglőjében társasvácsora rendeztetik. Kelt Aradon, 1890. évi november hó 12-én. Elnöki megbízásból: Nagy Sándor egyesületi titkár-művezető.

— Az időjárás e héten (10-től 17-ig) következő lesz: A hét elején kevés hőváltozás mellett helyenkint csapadékkal, éjjel köddel változó, részben szesz; utána a hét végeig hőkisebbedéssel egyre csendesebb, szárazabb, éjjel részben ködös. Így szól a hivatalos bákavartógás, a mielő a hiszékeny közönség azt a vigasztaló megnyugvást merítheti, hogy e hét folyamán a világ nem fog kifordulni sarkából, hanem magyarán mondvá marad mind a régi. Mindazonáltal vannak jelek, melyek legalább Aradon határozottabb prognosztikonra is engednek következtetni. Tegnap este az eddig oly állandó délkeleti szél irányt változtatott, s egy csendes zápor alakjában lecsapta az égbolt felesleges páráját úgy, hogy az ég az északnyugati légáramlat mellett feltisztult s az öök csillagok kíváncsián nézték meg rég nem látott arcukat a vértanú városának sötétlen ragyogó tükrében. Ejelekből rendez körülmenyek között hidegre változó derült időre kellene számítanunk, annyival is inkább, mert a híres időjós, Falb, mára kritikus napot jövendöl: de egész biztosan nem lehet e jelek után indulni, mert egész Közép-Európa esős, borongós. A hőmérséklet eloszlása folyton szokatlan abnormitásokat mutat. Az Alföldön és Kelet-Magyarországon még mindig magas a hőmérséklet, magasabb mint Nizzában és Florenzában, hol a jó olaszok a 4 fok melegeben bizonyára gombolt kabátban járnak, s irigylik Moszkva, Kopenhága és Stockholm lakóit, hol jó ideje már állandóan melegebb van, mint náluk. Különbösen pár nap múlva többet tudunk.

— A mácsai falkavadász-társaság mai meette a megállapított helytől eltérőleg nem Újfalun, de a Vásárhelyi-csárdánál lesz délelőtt 11 órakor.

— Szaj- és körömfájás. A Gutsjahr-féle marhalizálókban 14 darab marhákon konstataáltak a ragados szaj- és körömfájást. Ennek fő oka a gyár marhaállománya hatóságis vesztegzár alá vétetett.

— Hamis tízesek. Tómesmege román közönségeiben hamis tízesek vannak forgalomban. Az illető lakosok azt állítják, hogy e tízesek egy lugosi marhakereskedő révén jutottak hozzájuk. A csendőrség erőlyesen nyomozza a hamisító bandát.

— Az elfoglalt utca. A Kossuth-utca lakosai panaszt emeltek a kapitányi hivatalnál, hogy temetések alkalmával a bérkocsiz kettős sorban mennek végig az utcán és teljesen elzárják a közlekedést. E panasz folytán a kapitányi hivatal kiadta a parancsot a bérkocsisoknak, hogy a Kossuth-utczán, vagy bárhöl csakis egyes sorban szabad hajtanók.

— Esküvő. E hó 9-én — mint pécskai levelezőnk írja — díszes esküvő folyt le ott a róm. kath. templomban. M.-Pécska egyik közbucsléban álló lakója Zrabál Ferencz m. kir. kincstári ispán Janka leányát vezette oltárhoz Szrenkányi Károly, a visszabályozási tarsulat ifjú hivatalnok. Tanuként a menyaszonny részéről Svorteczky Elek aradi jószágigazgatósi titkár, a véglegény részéről Sima Ferencz szakaszigazgató és szentesi lapszerkesztő szerepeltek. A bajor korszoraleányokat, névszerint: Szrenkányi Katinkát, Buja Paulina és Zrabál Margitát, Derecskey Sándor, Györffy Dező, Komáromy Lajos vezették. Dében a násznép részére nagy ebéd volt, mely után a fiatalok tánczra perüdül és este már az ifjú pár, a násztársasággal együtt Aradon át Szentésre utazott. Kisérje zavartalan boldogság az ifjú pár boldog szerelmét.

— A pécskai dalkör estélye iránt nagy az érdeklődés, különösen most, midőn a rendező bizottságunk sikerült megnyernie a közreműködésre szintársulatunk két kedvelt tagját: Nyilassy Mátyást és Dayka Balázst. Nyilassy komikus jeleneteket fog előadni, Dayka pedig a „Sükkingeni trombitás” bucsudalát és a „Nincs cserepes tanyám” népdalt fogja előadni.

— Asztalossegédok egylete. Az aradi asztalossegédok összeálltak, hogy segélyező egyesületet alakítsanak maguknak. A gyűlésen, melyen a hatóságot Keller Elemér rendőrhadnagy képviselte, 85-en voltak jelen s az egyület megalakultnak jelentették ki. Elnök lett Matyasch János, alelnök Kosziczek Kálmán, jegyző Somogyi Sándor, előadó ifj. Kinczinger Péter. Az alapszabályokat közelebb fel fogják terjeszteni az ipartügyi miniszterhez.

— Népfölkelők a vasutnál. Akik „fegyver alá” nem kellettek, valamikor kapósak lesznek a vasutnál, majd ha egyszer kitalál útni a mozgósítás. Sok vasuti tiszt ugyanis fegyverbe visznek ekkor, de hogy meg ne akadjon a közlekedés, népfölkelőt állítanak helyükre. Kapósak lesznek ekkor a népfölkelők, de csak az intelligensabb fajtája, akiket a mozgósítás és esetleges háboru tartama alatt rendezés fizetés mellett vasuti tisztnek fognak használni s azonfölül ez idő alatt a hadsereg sem számol rájuk. „Gácsi”-t is kapnak s a háza iránt is lerojgák törvényszerinti kötelességüket is egyszerre. Mint ugyanis a fővárosból értesülünk, a kereskedelmi miniszter, a közös hadügyminiszterrel egyetértve, megkeresi a hatóságot, hogy írják össze s jelentsék be a vasuti ültvetézetőséghez mindazon intelligensabb népfölkelőket, kiket mozgósítás esetére a bevonulandó vasuti tisztviselők helyébe lehetne alkalmazni vasuti szolgálatra.

— Egy ismeretlen vértanu. A kitűnő szerkesztett szamosújvári „Armenia” novemberi füzében olvassuk: Aki szorgalmasan gyűjtögette azokat az adatokat, melyek a remáralom napjaink maradtak, csodálkozva veszi észre, hogy százakra megy azoknak száma, kik a házért áldoztak föl életüket. E vértanúk közé, kikről eddigelé említés se volt téve tartozik az egykor széplétségi N o v á k Tivadar is. Novák egyetlen fia volt Szamosújvár híres főbírájának és országgyűlési követének: Novák Mártonnak, kiknek tisztelt nevét most is jó emlékből tartják. Volt főbírák első felesége, kitől Tivadar született, J a k a b f f y leány és unokatestvére volt Kiss Ernőnek. Tivadar Szamosújvárt született. Iskolaifejlesztése után Pesten tette le kútönfene az ügyvédi vizsgát. Kiss Ernő később ezredébe vette fel s neusokára hadnagy lett. Szolgált — mint katona — Olaszországban is. 1849 Pesten találja Novák Tivadart. Egy este a vendéglőben élénk beszélgetésbe eredt néhány olasz tiszttel, kikkel még Olaszországban ismerkedett meg. „Jó lenne — mondá a többiek közt — Budapest elfoglalni!... És arra törekedett, hogy terve kivitelének megnyerje a katonákat. A pénzért, ki feltanuja volt az egész társaságnak, megértette az olasz beszédet s másnap fejlejtette Windischgrätznek. Az olasz tisztek mindent elkövettek, hogy megmenték. Azt tanácsolták neki, hogy az utolsó szög tagadjon mindent... és ha mégis vallani akar, akkor mondja azt hogy itas volt. De a jellemes férfi így szót hozzájuk: „H a z u d n i n e m a k a r o k, i t t a s p e d i g n e m v o l t a m!” Haditörvényszék elé állították és önvallomása folytán tisztisrangjának elvesztése mellett halálra ítéltették; mely halálos ítélet agyonlövéssel márczius 14-én végre is hajtották. Novák Tivadar tehát egyike volt a magyar nemzeti hőgok orábi áldozatainak az 1849. év tavaszán.

— Miként lehet a férjnek itára pénz szerezni? Papucsí ur: (egy Szécsényi-utca végén álló hordárhoz) Ismer engem? Hordár: Hognye, Papucsí ur! Papucsí: No hát vigye haza a feleségemnek ezt a mopszlit, amely elveszett (pedig én loptam el), és amelyért a találó 5 frtot kap. Vegye át feleségemtől az 5 frtot, s jöjjon a Jópásztorba, ott majd megosztomunk. De ne szóljon senkinek, mert ezt az üzletet még néhányszor megcsinálhatjuk!

— Az egyházi tartozásokra vonatkozólag a belügyminiszter felhívta a városunk és megyénk törvényhatóságát, hogy a területükön levő közigazgatási hatóságok a gör.-kel. szerb egyház részéről az egyházi tartozások végrehajtás utján való behajtása érdekében törzét megkereséseinek eleget tegyenek, illetőleg a végrehajtásokat fogantatossák.

— Karánsebes villanyos világitásban. Karánsebes a második város az országban, mely a korszellemnek és a haladásnak hódolva, behozta a villamos világitást. Temesvár volt az első és Karánsebes most utánozza Temesvár példáját. November 1-je óta már villanyos fénnyárban usznak Karánsebes utcái. A világitást Karánsebesen Ganz és társa budapesti cég vezette be. A villanyos izzófény szép, fehér fény, mely mi kívánni valót sem hagy fenn.

— A találkozás. Megyénk hegyes vidékein egy életbiztosítási ügynek utazott.

Az ügynek valóságos réme vot azoknak, akik életüket még nem biztosíták.

Ha az ajton kilökték, bement az alakon.

Ugyünkönk a hegyek között egy éhező farkasal találkozott.

A farkasnak sikerült — elmenekülnie anélkül, hogy életét biztosítania kellett volna.

— Körözés. Márton Sándor aradi osavargó lopást követelt el s aztán eltűnt a világ szinpadáról. Az aradi kir. törvényszék országzséretét körözteti őt.

— Ót pár cipő. Tegnap egy csizmadiaség megjelent a Weisz Dávid zalogházában és beakart ott csapni 5 pár új cipőt. Weisznek gyanus volt a dolog s azt mondta a segédnek, hogy hagyja ott a cipőket, de küldje el a mestert. A segéd elment, de sem ő, sem a mester nem jött vissza. Ennek folytán Weisz Dávid az otthonyot cipőket átadta a rendőrségnek. Igazolvt gazdajok jelentkezték Nyáry Béla t. alkaptáunyal.

— Eszterházy Möriz gróf meghalt. Magyarország legtekintélyesebb arisztokrata családának egyikét súlyos vesztésé érte, szeniorának, a 84 éves Eszterházy Möriz grófnek halála által. A gróf, ki az aranygyapjas-rend lovagja volt, agyszélhűdésben halt meg a Iahermeyei Csákváron. Eszterházy Möriz gróf az abszolutizmus korszakban jelentékeny politikai szerepet játszott, s különösen 1861-től 1863-ig mint tiszandküllő osztrák miniszter nagy befolyást gyakorolt a monarchia történelmére. A konzervatív feudal-klerikális szárnyának volt a képviselője s ily téves irányban igyekezett a monarchiának és az uralkodó háznak hasznára válni. Az ő befolyásának tulajdonítják a többi közt, hogy a Schmerling-miniszterium alatti kiegyezési kísérletet meghiusultak, valamint része volt a Belcredi-féle politikában, s Velenczének III. Napoleon számára való átengedésében Eszterházy Möriz gróf ellenezte a Poroszországgal való kiegyezést is és még Könygrätz után is akadályozta a nikolsburgi békekötésre vonatkozó tárgyalásokat egés az utolsó pillanatig. A nikolsburgi békekötés teljes verességet jelentette azon politikai tábornak, melyhez Eszterházy Möriz gróf tartozott. Új era keletkezett s új emberek léptek előtérbe, kiknek politi-

kai törekvései homlokegyenest ellenkeztek Eszterházy gróf elveivel. Az így megváltozott politikai viszonyok között a gróf szerepe le volt jászva. 1866. október 30-án a magán életbe vonult vissza s többé nem is szerepelt. Nevét ezután csak kétszer említették: 1877. mikor az aranygyapjat kapta s nemrég, amikor gondokká al helyezték. Azzal a szomor tudattal zárta le szemeit, hogy törekvései merőben céltelvetettek voltak. A jóhiszeműséget azonban az utókor sem fogja megtagadni. Eszterházy Möriz gróf 1807. szept. 28-án született. Lobbkovic Polyxena herczegnővel kötött házasságából született Eszterházy Miklós gróf (sz. 1855. szept. 20-án), ki 1880. apr. 14-én Schwarzenberg Franciska herczegnőt vette nőül és Bertha grófnő (szül. 1857. szept. 26), ki Oettingen-Spielberg Emil herczeghez ment nőül.

— A király vadász-serencséje. Ó Felsége most egy napot sem hagy elmúlni vadászat nélkül. Így nov. 8-án délután egy emsét lött lesben, ugyanakkor Lipót herczeg az arconbosconban cserkésze, egy vadkant hozott terítékre. A november 9-én a szt.-jakabi erdőben tartott hajtóvadászon, melyen Ó Felsége, Lipót hg, Paar gróf, Lederer br., Herzl dr. udvari orvos, Poten örnagy s Gődöllő intelligenciája körül többen vettek részt, elejtetett 197 fácán, 81 nyul, 1 fogoly, 1 lapin. Ó Felsége egymaga elejtett 94 fácánt és 31 nyulát.

— Rudolf trónörökös arczképe az akadémiaiban. A „Bud. Corr.” jelenti: Ó Felsége a magyar tudományos akadémia kérelmére elhatározta, hogy Rudolf trónörökösnek, mint az akadémia tisztelbeli tagjának életnagyságu arczképét az akadémia számára lefogja festetni, mely elhatározásáról a király Szűgyény László osztaflyfőnök utján értesítette az akadémia elnök-ségét.

— Tel Olaszországban. Mig Magyarországon az időjárás megenyhült, Olaszországban szokatlan hideg uralkodik. A hőmérő higanyoszlopai öt Celsius-fokig, sőt Milanóban 3/4 fokra zsúlt alá és az Abruzok és Apenninek örmait hó fűdi. Róma városa a komoly tíz évszák hamisítatlan képet nyújtja. A csipős északkeleti szélben a hóigyek prénes köpenyekben járnak az utcán és a hideg irant felette érzékeny római vastag köpenye burkolózik, melyet füstölleg vet vállára. E télies képen az idegen hóigyek, kik látogatónak időznek olasz ég alatt, valóságos különlegességek, mert könnyű toillete-jeikben, virágokkal díszített fehér szakmalkalapkáikkal mint kései nyári madarak tűnnek fel.

— Az öngyilkos postamester esetéről Beölből még a következőket írják: Bihari Lajos, beöli postamester (nős és három kis gyermek atyja), elhagyta magát és átaditni a t ő z s d e csásos játéktól. És játszott. És a játékkal elvesztette életét, becsületét, családjának mindennapi kenyérét. Október 31-én érkezett a nagyváradi posta-igazgatóság küldöttje Beöibe egy, a postamester ellen folyamatban levő ügy megvizsgálására. A postamester az napon A r a d o n v o l t — és csak este 8 óra-kor érkezett haza, a mikorra már az addig vizsgáló fogalmazó a kezelésben 140 frtnyi hiányt, és egy előbbi ügynek hamisítással lett elintézését konstataha; mi-ért is a postamester azonnal a felfüg-geszttetve állásatól. A postamester és neje az egész éjjelt a legborzasztóbb két ségbeesés, lázas tervezetté, kínos valamások között tölték. A férj sürgéte nejt, hogy gyermekeivel együtt rötönösen távozzék, ne lássák másnap, hogy őt meglánczolja esendőrik kisérk, mert az mulhatatlanul be fog következni, „ha ő azt bevárja”. Reggeli 6 órakor a postamester a postakocsistól elkérte a postarevolvert, melyre mint mondá, szüksége van; a revolverbe töltényeket rakott, melyeket az nap vett Aradon. — Ezzel felment a padlásra, honnan pár pillanat multval nesz hallatszott. A családok és egy éppen oda szállott malommester sejtették, hogy a postamester öngyilkoságot akar elkövetni s ezért egy cseléd-gyermecket felküdte a padlásra késsel, hogy vágja le a kötélről, ha talán már felakasztotta magát. A gyermek éppen a „munkában” talála gazdáját, midőn a k ő t e l e t a y a k á r a k ő t ö t t e, u g y h o g m á r k i s s e h ö r g e v o l t a f u n a k, h o g y t á v o z z é k o n n a t, m e r t n i n c s e m m i b a j, d e a m á s i k p e r c z e n b e a p i s t o l y i s e l d ö r d ű l t, s a t e s t t e r h e a l a t t a k ö t e l e l s a k a d y v a n, e g y m á s o d i k n a g y d o b b e n é s a d t a t u d t a r a h á z b a n l e v ö k n e k a k a t a s t r o f á t. R e g g e l a h i v a t a l o s v i z s g á t a l a t k i d e r ű l t, h o g y a p o s t a m e s t e r k e z e r t e z e r f o r i n t o t j ó a l t u l h a d o t p o s t a t a k a r é k p é n z t á r i b e t é t e k e t s i k k a z t o t t e l, — a z o n f e l ű l m á r b i z o n y o s s á l e t t é s h o g y t a k a r é k p é n z t á r a k b a n á l t a l a h a m i s i t o t t v á l t ó k v á r n a k l e j a r a t a.

— 33000 frank áru faggyu. II. Sándor czár, s „Echo de Paris” elbeszélése szerint, egy alkalommal kedvet kapott személyes kiadásainak jegyzékét átnezni. Egyszerre meglepetve ugrik föl. „Harm-neczharomezer frank áru faggyut használtam el az évbén” kiáltja. „Igaz ugyan, hogy a kokozók hazájából származom, de ez mégis sok.” Vizsgálatot tartott és bánulatára tapasztalnia kellett, hogy a faggyukiadás évről-évre minden költségvetésben előfordul, csak hogy minél hátrább mentek az időben, annál kevesebb lesz az összeg. Végre eljutottak a kiadás eredetéhez. 1813-ban ugyanis I. Sándor czár vadászon felhozolta a lábát, s a sebet egy kis faggyuval, miut kipróbált háziorszerrel kenték be. Az elhasznált faggyu csekély árát természetesen felszámították, de nemcsak akkor, hanem belevették a következő évek költségve-

téseibe is olyan gyorsan fokozódó árnyokban, hogy 1889-ben már a tekintélyes 33.000 franknyi összegre emelkedett.

— Sándor czár és Franciaország. A Moltke-jubileum alkalmából a „L'Éclair” című párisi lap Millevoye amiensi képviselőtől közöl egy visszaemlékezést, melyben Moltke is szerepel ugyan, de melynek, ugy látszik, az az igazi rendeltetése, hogy az orosz szimpátiákat őregbítse Franciaországban. Millevoye forrása Le Flo tábornok, ki a francia-porosz háboru után pétervári francia nagykövet volt s Millevoyeinek bizalmas barátja. 1875-ben Le Flo szabadságon volt oda-haza. Abban az időben a diplomata körökben azt rebesgették, hogy Németország Franciaországgal végeleges letp-rására készülne egy újabb háboruval. — Mac-Mahon elnök — beszélte Le Flo — két levelet mutatott nekem ez alkalommal, — a walesi herczegtől. A herczeg az elsöben figyelmezteti a francia kormányt, hogy május havában meg fog bennünket támadni Németország, a másodikban azt írja, hogy az inváziót elhalasztották szeptemberre. Titkos ágensek levelei erősítették meg ez értesítések s Németország szándékai iránt nem lehetett semmi kétség. E tudósítások egyike reprodukálta azokat a szavakat, a melyeket Moltke mondott Vilmos császár és több porosz tábornok előtt. — „Mi — ugymond — nem tökéletesíthetjük támadó eszközeinket, Franciaország pedig napról-napra javítja védelmi eszközeit. Itt van a döntő pillanat. Ké-sőbb százezer emberrel többjébe kerülne a két országnak a háboru. Hogy ilyen végzetessé ne lehessen, azért kell elvégezni most mindjárt. Ezt mon-dom nemcsak mint tábornok és mint német, de mint ember és keresztény is.” Le Flo tábornok sietett visszatérni álomashelyére. Audienziára ment Sándor czárhoz és elmondotta neki, amit Páris-ban megtudott. Kitérta előtte hazafias el-keseredésről, reszkető hangon, könyes szem-mel. A czár, mint mondja, nagyon meg-hatotta az ő kétségbeesése s így szolt hozzá: Nyugodjék meg, tábornok, nem hagyjuk bánítani Franciaországot, önk idegjen értesítve leszek, értesíteni fogom önököt én.” A visszaemlékezés írója abban a véleményben van, hogy ez a beszélge-tés döntötte el akkor Franciaország sorsát.

— Mecsajnálta a csokok árát. Egy párisi uri ember furcsa helyzetbe került Buda-pestben, hová élveteze is tapasztalatának őreg-bítése czéljából utazott, s hol annyira jól érezte magát, hogy tartózkodásának két-há-nor napra tervezett idejét két héttel me-nyújtotta. Történt egyszer, hogy a ferenc-zen-diek-bazárja előtt a Hatvani-utczában egy kocsus leányalakat pillantott meg, oly eszményien szép, amilyent még sohasem lát-tott. És különben a dolgot nem bonyoli-totta volna odáig, ahová került, ha a szép lány az ámulva bámuló francziára né nem mosolygott volna. Alig hitt ez utóbbi saját szemének, csak mikor ismételtlen rá emel-tetett, gyözödtött meg teljesen a boldogít-pillantásokból, hogy karját nyujtotta a bájos alaknak. A jó francia megpróbálta előbb a saját anyanyelven, aztán németül tolmácsolni lángoló érzelmét, mind használta; csupán az észvesztő mosoly volt beszédére a válasz, melyből különben megérthetett annyit, hogy felesleges minden további diskurzus. Így mentek tehát szótlanul egymás mellett egy vendéglobé, hol a pompás vacsora fölötti csendet csak a gyönyörű gyermeknek hangosan fölséngő nevetése szakította oly-kor-olykor félbe, kétségbe hozván mind-annyiszor a jó párisit, hogy vajlon mire velleje. Bor és szerelem fejébe szállott a francziának, s azt sem tudta miképen vált meg bájos tárznójától, csupán akkor kezdett eszmélni, midőn észrevette, hogy tár-czából három darab ludor hiányzik. A pompás kalandnak vége a kihágási bíróság előtt folyt le, hová a szikelléki idegen pénze visszatéréseért fordult, lopással vádolván a kedves lényt kit nem sokkal azelőtt ráviszát-áns-nak nevezett. A szép angyal, kit a föld-őn Képszé Rozinának neveznek, valósággal nem tudta megmondani, hol laknék ití valójában, de a három aranyat illetőleg pirulva vallotta be, hogy azokat a francziától három — coékrt kapta. A jó párisi — megengedve ezen állítás lehetőségét, — tulajdonoska talála mégis saját nagylelkiségét, mely hogy megessent, csak úgy történhetet, hogy tulaj-gosan be volt légyen rugva. Baló vizsgá-ló-bíró mérlegelvén az adott körülményeket jobbról és balról is, figyelmen jartatva meg-tekintet és ártatlan vádlottn, s megemel-kezvén róla, mily drága volt tavaly minden Párisban a kiállítás: meghagyta a leány-nak a három aranyat, s a párisinaka — késő bánatot.

— A tudóvész gyógyítása. Berlinből jelentik: Goszler közoktatásiügyi miniszter hétfőn délután látogatást tett Koch tanár labororiumában. A „Post” szerint gumős bőr-és izületbe-tégségeknél a befoesken-dések-nek sokkal biztonságosabb hatásuk volt, mint tudóvész-es esetek-nél. Ilyen esetknél öt-tíz befoesken-dés-teljesen elégséges arra, hogy fölté-lenül biztos gyógyítást eredményezzen. Már eddig is tekintélyes szám u beteg meggyógyulva hagyta el a labororiumot. Másrészt immár teljesen bizonyosnak tekinthető, hogy előhaladottabb tudóvész-esetek nem gyógyíthatók. Az

új gyógyeljárás általános elterjedésének legfőbb akadályát az tekintendő, hogy a gyógyyszer előállítása ma még nagyon költséges, emellegva ma már több oldal-ról azt az eszmét penditik meg, hogy jó jó volna, ha a gyógyiszter államközségu állítanák elő.

— Rövid hírek. Tiszaujlaknál a pénzügminiszterium új hidat építtet a Tiszán, köpillekkel és vasszerkezettel. — Brassó környékén az utóbbi pár hét alatt már hét nagy medvét löttek le. — A kanyaró nagyon pusztít sokfelé a vidéken; így Fönklakról írják, hogy ott rövid idő alatt 102 gyermek betegedett meg s már 55 hunyt el: a közegészségi felügyelőknek hálás feladat jutna ilyen helyeken, ha már a helyi hatóságok nem bírnak megküzdeni a bajjal. — Bukarestben az egyetemi ifjak amolyan irredenta-féle egyület alakítanak, mely a magyarországi románok sorsán akar „segíteni”, francia és németnyelvű emlé-kratban fogja a világnak feltárni ezek sérel-mét sat. — A francia kormány új jelentést kapott a bányamérnökötől, hogy a Limagne-területen igen bő köolajforrások találtak. — Mária Krisztina spanyol regens-királyné, ki az utóbbi időben beteg-skedett, már annyira jobban van, hogy ki-köszöhatott; a madridi lakosság ez alkalommal meleg ovációkban részesítö. — Freycinet francia kormányelnök szintén pályázik az akadémiánál üresedésben levő székre; a választás tavaszkor lesz, de már eddig is tizenhárom jelölt van. — A berlini Lessing-színház 16,500 frankon szerezte meg a Meilach-féle „Ma coue-ine” című vígjáték előadási jogát. — A Lincolnshire-hadica nagy díjáért tartott versenynek „Queen of the Dale” győ-zött; a budapesti Szent István-dij nyertesé, a Péchy Andor „Lord Ernest”-je, melynek ott is sikert jöszáltak, helyre sem jutott, val-án nem is futott. — A tél Orosz or-szágbn már oly kemény beköszönt, hogy a Dnieperen és az azovi tengeren meg kellett szüntetni a hajozást. — A szerb kormány körrendeletét adott ki, melyben tudatja, hogy a Magyarországra való s-ter-bevitelt korlátozása megszünt; de övatos-ságot ajánl a kereskedőknek, mert a kőbá-nyai telep tal van terhelve s nagy árnyat-lás következhetik. — A loyalis stilus mulatságos példját nyujtotta a „Rottenbur-gen Ztg.” 124-ik száma, melyben az volt olvasható, hogy „ő felsége a hollandi király delirium tremensben méltóztatik szenvedni.”

S z i n h á z.

— Nyilasi Mátyás jutalomjátéka — ma — szerdán lesz évadberletben és havi berlet szünetben. Az előjegyzések után itélve a közönség teljes érdeklődése mellett folyik le az évad első jutalomjátéka, mely kolosszális mulatságnak ígérkezik. De hát ez természetes is, mert aki egyszer látta a nagy Mátyást a „Doktor Klausz” orvos-inasában, az élvek mulva is nevetve fog róla visszagondolni. A harsogó nevetés ingere a Nyilasi legnagyobb reklámja, és ez fogja ma megtölteni a színházat is.

— „Az Örmény.” Törös Tivadar új népszimműének premiérje pénteken bizonyosan megtartatik.

— A második jutalomjáték a jövő héten az oszlatlanul kedvelt primadonná lesz. Somlóné-Vadnay Vilma „Nánia”-választotta ezen alkalomra.

— Julius Caesar ismételve csitörtökön adatik pártalan évadberletben. Ezen rövid időn történő ismétlésre az indította az igazgatóság, hogy a közönség köré-ből élénk kérdézködések történtek az iránt, hogy „mikor ismétlik” a darabot? Más oldalról pedig az előadó személyzetnél meg élénk emlékbén maradvány a szerepek, egy újabb próba után tökéletesebb előadást lehet várni.

— Fogarasi Irén k. a. második beu-tatója vasárnap lesz a „Koldusdiák” Laura koloratur-szerepében.

— „Az Örmény.” Törös Tivadar aradi tárgyu népszimműének pénteki előadása elő nagy várakozással néz a közönség, mit az előjegyzésekből konstatal-hatunk. A zenepróba ma lesz a darabból s a zene, melyet Barua Izsó szerzett, szép és fűlbemászó. A darab iránti tekinté-tből Kövesy Albert, színházunk jeles komikusa lefordította németből a hí-res „Bum”-kuplét és elő fogja adni. Nyilasi Mátyás az örmény szerepé-ben olyan kagcagzott, hogy a próbák is szinte nehézséggel járnak, mert a szerep-lők sokszor kegyetlenek elnevetni ma-gokat. Valóságos nemzetközi előadás lesz, amennyiben a románság is nagy számban készül arra, mert a pernyá-ivai és gáji románu népelet is hűen be lesz mutatva és Somlóné asszony mint Naszta, pernyáivai fáta, el-ragadó lesz és egy román dalt is fog énekelni román szövegvel. A radnai buc-cunetent olyan moggalmas képpé fogja varázsolni Somló rendezői keze a gyö-ngyűrt radnai tájképpel, hogy ez már ma-gában is vonzó lesz. A darab pénteken megé és Somló, a rendező a on van, hogy gyors és egybevágu legyen az elő-adás, mely a magyaroknál annyira rok-on-szenves örmény-világot festi. — „A z ö r m e n y” pénteki premiérjén speciális aradi látni való is kerül a szinpadra. A harmadik felvonásban ugyanis egy nép-ünnepély zajlik le az aradi városligetben, melynek tarka képt nagyban teszi ere-detivé az a jelenet, midőn az uj-aradi gyermekzenekar felvonul a zene pavil-lonba, a néptünnepély kezdetén. — Ezen érdekes premiére maris sok előjegyzés-törént és így ajánljuk minél előbb a je-gyekről való gondoskodást.

Törvényszék.

— A székelyhídi távirat ügyében a kr. törvényszék Brinkmann Antal bíró előadása mellett elfogadta a Baungarten Izidor dr. kir. alügyész által tett indítványt, s Györfly Józsefet a btkv. 327. szakaszában körülírt távirati titok megsértése miatt é hó 21-dikére, péntekre közvetlen végítárára idézi. A végítárgyaláson Brinkmann Antal bíró elő-nöklőni, a vadhatóság képviselője Baug-arten kir. alügyész les:.

Közgazdaság.

Uj aradi hetivásár.
(Saját tudósítónktól.)
November 11.
B u z a: 800—1000 métermáza hoza-tal élénken vásároltattól suly és minőség szerint 7 frt 30 — 7 frt 50 krug méter-máznaként.
K u k o r i c z a: Közel 800 méter-máza elkelt 5 frt 40 — 5 frt 50 krug mé-termáznaként.
Egyéb magvakban nem volt adás-vevés.
L. D.

Vegyes közlemények.

— Uj vasut. A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló kassa-tornai h. é. vas-nton a megnyitás napjával ezen vasut áruújszabása (II. rész) lép életbe, melynek példányai a m. kir. államvasutak díjszabási szakosztályában darabonként 30 krért kaphatók.

— A monte-karlói osztlak. Monte-Karlóban a hírheit játébank részvénye-sei a napokban tartották közgyűlésoket. Azt az örömhirt hallották, hogy 160 fran-kos osztlakot kapnak. Ezelőtt 18 évvel még csak 32 frank volt az osztlak. A főrészvényesek az ellunyt bankberló Blank vejei: herczeg Bonaparte Roland és her-czeg Radzivil. De már azt nem jelentet-ték be hivatalosan, hogy a 160 frankos dus osztlakot a lefolyt övben 87 ö n - g y l i k o s é l e t e á r a n s z e r t é k.

— A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló c s á k t o r n y a z a l a s z e n t i v a n u k k i (z a l a i) h. é. v a s u t o n a megnyitás napjával ezen vasut áruújszabása (II. rész) lép életbe, melynek példányai a m. kir. államvasutak díjszabási szakosztályában darabonként 30 krért kaphatók. Budapest 1890. november 5-én. Az igazgatóság.

Uj aradi gabonapiacz.

November 11.
Gyenge behozatal. buza 7.30—60, kukorica 5.50, zab —.

Budapesti gabonatözsdé.

November 11.
Amerika 1/4 centül alacsonyabb, mersékelt kínlat, mérsékelt váltokevd. szilárd iránzat, 20,000 métermáza forgalom, 2/4 kral magasabb árak.
Tavaszi buza 8.17—18; kukorica 6.31—6.33; zab 7.42—7.43; 1891. évi repoze 13.70.

Szészület.

November 11.
B. Szesz: Készaru nagyban 52.50; kisinyben 53.—; horád nélkül, per 100 L 2/4, bele-értné 35 frt fogaosztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és érték-tözsdén.
Budapest, 1890 november 11.

Magyar aranyjárdék 4%	102.10
„ papírjárdék 5%	99.35
„ vasuti kölcsön	—
„ keleti vasuti államkötvény, I. kiboca .. .	—
„ .. II. .. .	—
„ .. III. .. .	110.—
„ földtermentési kötvény	—
„ .. zárdékkal	—
„ földterment. kötv. zárdékkal	—
Erdélyi földtermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földtermentesítési kötvény 104 .. .	—
Magyar szőlődezsnaváltásig kötvény	—
„ nyereménysorsjegy-kölcsön	188.—
Tiszszabályozási és szegedi sorajegy	127.—
Osztrák járdék papirban	88.50
„ ezüstben	88.50
„ aranyban	104.25
1890-iki államsorsjegyek	137.—
Osztrák-magyar bankrészevény	980.—
Magyar hitelbank-részevény	348.25
Osztrák hitelintézet-részevény	302.50
Ezüst	—
Cs. és Fir. arany	5.45
20 frankos arany (Napoleon)or	9.14
Német birodalmi márká	56.65
London	113.50
20 márkás arany	113.32

Aradvárosi színház.
Évadberlet
44. szám.
Haviberlet
szünet.

Szerdán, 1890. november 12-én:
Nyilasi Mátyás jutalomjátka.

Doktor Klausz.
A Doktor bácsi.

Vígjáték 5 felvonásban. irta: L'Arronge A. for-dította: Follinus János.

S Z E M É L Y E K:

Griesidger Lipót.	Szeposi.
Julia.	Arányi B.
Boder Miksa.	Szilágyi.
Dr. Klausz Ferdinánd	Bács.
Mari. Griesinger testvére,	Bácsné.
Emma.	Tárnoki G.
Gerttel Pál.	Tapolecz.
Marianna.	Gondáné.
Ludovszki, kocsis	Nyilasi M.
Augusta, komorna	Takácsné.
Schlingen asszonyág	Szakácsné.
Anna	Takács J.
Behrman	Körömdi.
Kolmár	Czakó.
Jakab	Takács.
Egy komorna	Szécsi A.
Egy szobalány	Ligeti Józsa.
Egy inas	Körösek.

Kezdeté, 7 vége 10 órakor.
Felelős szerkesztő: Vászárhegyi Béla.

